Należytość pocztowa opłacona ryczałtem.

Ч. 9 (547). Неділя, дня 9. березня 1930. Рік XII.

УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС

ОРГАН НАЦІОНАЛІСТИЧНОЇ ДУМКИ

Адреса Редакції і Адміністр. „УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС“ Перемишль, Побереже 1/І. Конто П. К. О. в Варшаві Nr. 142.807. Передплата в краю виносить 10 зол. річно 5·50 зол., піврічно 3 зол., чвертьрічно Для Чехії на рік — 72 к. ч., 1/2 — 40 к. ч., 1/4 — 20 к. ч. Для Франції — 60 ф. річно, 1/2 — 35 ф., 1/4 — 20 ф. Для Німеччини — 10 мар. річно, 1/2 — 6 мк., 1/4 — 3·50 мк. Для Бельгії — 90 б. ф. річно, 1/2 — 50 б. ф. 1/4 — 30 б. ф. Для Америки 2 1/2 ам. долярів річно.

Рукописів Редакція не звертає. неоплачених писем не приймається.

Ціна примірника 25 сот.

Рахунки платні і заскаржальні в Перемишлі, а замовляючий анонс вже тим самим без застережень годиться на це.

ТАРИФА ОГОЛОШЕННЯ: За текстом за 1 вірш міліметровий одношпальтовий (сторона має пять шпальт анонсових) 0·30 зол., для дрібних промисловців укр. інстит. 0·20 зол. Дрібні оголошно. 0·15 зол. за слово, найменше дрібне оголош. 1 зол., для шукаючих праці подані безпосередно до Адміністр. по 0·15 зол. Оголошення в тексті 150%, дорожші, на першій стороні 300%, дорожші.

Редактор приймає щодня від год. 11—1.

Політика непідготованости.

З. П. — Коли прочитувати критичні замітки, спомини і публікації, які відносяться до нашої національної політики визвольної доби, то без виїмку кожен автор приходить до однакового висновку: *події застали нас непідготованими*! Ми не були підготовані до вибуху світової війни, потім ми не були підготовані до великої революції на Сході Европи і до перевороту внутрі Центральних Держав. Потім ми не були підготовані до нашої визвольної війни, ані психічно ані фізично, потім ми не були підготовані супроти нових займанців — Який дальший оборот світова політика не принялаб, ми є далі непідготовані, — *на всякий випадок*.

В останніх часах помічуємо черговий випадок, як у нас влазиться в ситуацію повної політичної непідготованости. Множаться наприклад познаки, які велять думати, що внаслідок означеного розвитку справ, на Сході Европи може прийти в близчому часі до чергової заверюхи. Це не мусить, але може статись. Одначе на оте *може* не маємо відповіді, дарма що ми перші *повиннів* її мати.

По цей і той бік рижської лінії відбуваються знаменні події. Ось так в С. Р. С. Р. — большевизм знаходиться в стані своєрідної кризи. Сталін здійснює свою „пятілєтку“. Розгорілась тяжка, в даний мент покищо безкровна боротьба між селянством (особливож на Україні) і комуністичним апаратом. Большевики колєктивізують село, нищать рештки селянської земельної власности, заводять нову панщину. На просторі цілого Радянського Союзу — а з особливою гостротою у нас на Україні — знімається нова хвиля червоного московського терору, з особливою заїлістю кинулись большевики на церкву і роспочали похід проти всіх вірувань. Добивається рештки інтеліґенції. Скрізь арешти, розстріли, процеси, масові заслання. Хто і як може тікає зі совітського пекла. В країні голод, нужда, роспука. Переживаємо на Великій Україні дні повороту до воєнного комунізму — або ще вірніще: перед нами відроджується у всій своїй грізній величі кочова Московія, орда, замаскована ярликом соціялізму. Ситуація є того рода, що коли сталінівська „пятілєтка“ прорветься хочби в однім місци, цілий край опиниться в стані повної анархії. Сталін грає дуже високу гру, одначе не можна твердити, що *всі* козирі в його руках.

В звяку зі загостренням курсу в СРСР, комуністи загострили свій курс також по відношенню до закордону. Викликують за границями держави ріжні неспокої і діверсії, щоби відвернути увагу світа від незвичайно напруженої ситуації у себе в нутрі. Беседовщина, кутєповщина, ціла серія комуністичної скандалістики, ріжні закордонні пропагандивні дні в роді „трьох Л“, загострення відносин поміж СРСР і цілим рядом европейських держав є в тім звязку знаменне. Мексико зірвало з большевиками зносини. Після невдатного американського посередництва на підставі пакту Келлоґа в справі манджурського совітсько китайського конфлікту, наступило ледове остудження американсько-радянських відносин. Беседовщина і кутєповщина витворюють у Франції атмосферу зриву. Большевицьке питання знімає в анґлійськім парляменті сотні інтерпеляцій і атак на робітничий анґлійський уряд. Німці роблять оце ряд ревізій в гніздах їхнього комунізму і видобувають на денне світно скандальний компромітуючий матеріял. Через цілу Европу починає в свою чергу котитись хвиля протибольшевицького негодування. В добавок, в тій атмосфері з Ватикану паде з громовим відголосом заклик Папи до усього віруючого християнського світа в справі оборони церкви перед большевиками. Цей заклик треба вважати початком морального хрестоносного походу проти большевії.

Ось так, над Сходом і Заходом стягаються темні хмари. Але є теж в тій атмосфері знаменні явища, які в безпосереднім звязку заторкають також *нашу справу*. Маємо тут на увазі події *в таборі уенерівщини*, відомої зі своєї політичної концепції. Це не є якась випадкова річ, що в даній ситуації колишній міністр УНР а пізніщий волинський воєвода *Юзевський*, стає польським міністром внутрішних справ. У Варшаві відкривається *Український Науковий Інститут* уенерівського автораменту. Помічаємо цілий ряд заходів уенерівщини, щоби добути для своєї злозвісної концепції право горожанства особливож серед галицького громадянства. В звязку з тим скрізь помітне оживлення уенерівської „товариської діяльности“. В звязку з тим, є можливости думати, що близькі перевибори на Волині будуть, також в значній мірі для з'ясовання ситуації знаменні. Активізація уенерівщини є надто очевидна, щоби не приневолювала до застанови. Є тут і там познаки, які дозволюють допускати, що уенерівці підбираються навіть до декотрих суто галицьких українських партій, творючи підложе для тихого кунктаторства. Крім уенерівщини є ще й інші, глибші і поважніщі симптоми про які невказано писати.

Грядуть події? Паде запит: що *ми маємо робити? Як повестись, який курс взяти*? Чи і на той раз заскочать нас події непідготованими та збитими спантелику, чи знова попленчемось в хвості подій? Що стається у нас, щоби до кінця освідомити і проаналізувати ситуацію, поробити висновки, приняти конкретні рішення? Аджеж очевидним є для кожного, що у випадку, коли здійсняться висловлені тут допущення — а вони *можуть* здійснитись — ми знова попадемо в страшний млин, між два велитенські жорна, між Схід і Захід, повні спротиву і супротиву до займанщицького Заходу і повні ненависти до московського білого чи червоного Сходу. Побіда Заходу в його уенерівського — інтервенційнім оформленню буде страшною руїною нашої соборної справи. Але побіда Сходу якщо не більш то у всякім разі неменш грізна.

Що робити в разі подій? Існує вже тепер ситуація, яка всевладно велить всім тим, що репрезентують і несуть відповідальність за нашу національну політику на Західних Землях *займати становище і приймати рішення*. В ніякому разі не смієм бути невтральні. Тим разом справа йтиме не за віча, а за міліони українських душ. Тотеж крайний час велику українську державну раду радити.

Еміґрація.

Докінчення.

Початки в напрямі реєстрації та керовання рухами нашої еміґрації вже зроблено. Від кількох літ істнує у Львові *Т-во опіки над українськими еміґрантами*. Це товариство має вже декілька своїх філій в краю, які особливо в останніх роках розвинули враз із львівською централею живу діяльність. Вистарчить сказати, що в обох останніх роках около третина усіх українських еміґрантів користувалися опікою цего Т-ва

Ходилоб отже о те, щоби усе наше громадянство, беручи під увагу що еміґрація—явище наскрізь економічне, отже в великій мірі загально національне, занялося якнайбільш поважно цею справою, щоби схопити її в якісь орґанізаційні рямки і надати еміґрації напрямну, що бодай частинно покривалась би з національними інтересами. Бо наприклад, для національного нашого інтересу не може бути рівнодушним, чи наш селянин і зарібник еміґрує до Арґентини чи Канади. Не може нам також бути рівнодумним факт що на наших еміґрантах і досі жирують леґіони ріжносерстних гієн і лихварів.

Пекучою потребою дня є отже:

1) Поширення орґанізаційної мережі українського еміґраційного Т-ва в найдальші закутини нашого краю і опанування нею цілого нашого еміґраційного руху.

2) Отворення Еміґраційного Банку, що з одної сторони вирвавби безпомічних еміґрантів з тенет лихварського кредиту на виїзд, з другогож боку зберігавби заробітки еміґрантів, пересилавби грошеві посилки з закордону до краю і т. п. На цих останніх маніпуляціях заробляють чужинці на нас що року тяжкі суми.

Особливож справа Українського Еміґраційного Банку має чимале значіння. Вже після первісного закінчення цеї статті ми дістали до рук цікаві матеріяли зі сусідської преси які кидають знаменне світло на порушену тут проблєму: „Gazeta Polska“ (Ч: 54 з 24. II. ц. р.) подає що в Німеччині щорік працює около 80.000 сезонових робітників з Польщі. Коли їхній чистий заробіток на сезон виносить 300 марок нім. — то в ефекті, сезонові привозять що року з Німеччини до Польщі около 50 міліонів золотих. Але в сумі тих 50 міліонів є чималі суми *українського робітництва*. Цікаво, що без будь якого звязку з висновками цеї статті Поляки, майже рівночасно починають лянсувати ідею свойого еміґраційного банку. При існуванню свого банку можна булоб заощадити десятки тисяч марок які наші люде викидають непродуктивно за безпосередню пересилку своїх заробітків до краю, зрештоюж цей заробіток який дістається в руки чужинцям зужиткувати серед власного громадянства. Крім цього, гроші оті які звичайно на протязі сезону є непродуктивно увязнені і роздріблені між робітниками, моглиб в певнім банковім ґарантованім депозиті приносити величезну користь у формі оборотового капіталу.

Оба повищі завдання є далеко не фантастичні. При добрій волі, зрозумінню справи і одробині розмаху дадуться вони перевести в діло. Ходить тільки о якнайширше заінтересування громадянства ну — і о згадану добру волю, якої в цій справі рішуче *не повинно* бракнути.

І. В.

Українці й жидівство.

Кожний, що хоч трохи чув про положення українського села до війни і в часі війни під Австрією, знає, яку ролю в загальній нужді цього села відогравало жидівство. Перегляньте хочби зах. українську літературу! Всі письменники порушували в своїх творах справу визиску й ошуки темного українського селянства жидами. Немов „пявки“ — як їх прозвано — обсотовували жиди своїм кредитом і торгівлею село. Тисячі селянства зруйнованого ними пішло на еміґрацію, тисячі господарств „пішло з торбами“. Всі засоби були добрі для цього: „гендель“, лихварство, трафіка, коршми — ці місця „деморалізації, розпусти, бруду некультурности“, як їх назвав один таки жид історик. І не мали вони в торгівлі ніякого конкурента. Селяне не займалися торгівлею, а ці слабі українські господарські й економічні орґанізації, які щойно творилися не загрожували їх безкарній свободі, піддержуваній польською шляхеччиною. Правда, були виїмки серед жидівства. Були жиди, які розуміли, що на українській землі вони *мусять* бути *українськими* громадянами, що їх добробут є співзалежний від добробуту українського селянина. Були жиди, і про це ми памятаємо, що боролися в рядах Української Армії.

По війнах, в силу воєнних обставин і перемін, змінилася вдача українського селянина. Він бував у ширшому світі, богато бачив і чув, мусів серед тяжких умовин, братися за кожне діло, щоб тільки прожити. Сьогодні він береться вже й за торгівлю, право займатися якою він віддавав досі виключно жидові, уважаючи її нищим і негідним селянина заняттям. І тому воєнне лихоліття у великій мірі підготовило розвиток української кооперації, яка перебирає в свої руки загальний закуп і збут.

І сьогодні на українських землях жидівська торгівля вже має конкурента: 3000 українських кооператив, *само існування* яких є загрозою для неї, аджеж вони, як обчислює др. Ротенштрайх у жидівській „Хвилі“ відібрали жидівській торгівлі около півтора міліона покупців. І вже *само існування* цих кооператив, є головною й одинокою причиною ускладнення українсько-жидівських взаємин і безпосередною притокою до систематичної і гострої акції жидів в обжаловуванні української кооперації за її нібито „антисемітизм“. І звідси всі оті протести, резолюції, жалі, які виносять жиди від довшого часу на своїх зїздах, конференціях, в пресі, а навіть в домаганнях до *польського уряду*. І звідси всі оті абсурдні висновки жидівських політиків, якими вони хочуть переконати українців, що дальше поширення української кооперації знищать головного консумента українського села — жидів, що — мовляв — є однозначне зі заломанням господарської сили українського селянства.

Боронити українську кооперацію перед закидами „антисемітизму“ не станемо. Ці закиди наївні й побудовані на повній, безприкладній іґноранції шляхів розвитку українського політичного й господарського життя. Українці змагаючи до політичної та господарської самостійности мусять розбудовувати своє господарське життя, мусять поширювати кооперацію і вона мусить випирати *чужі* господарські чинники. А навіть колиб в оцьому змаганню траплялися справді якісь антисемітські настрої й вияви, то чи требаби тому дивуватися, знаючи всю сумну ролю жидів в господарському життю українського села. Сьогодні мусимо ствердити одне: що не відплачують Українці жидам по приписам Талмуду — око за око, зуб за зуб, та що Українці в своїй господарській боротьбі аж надто толєрантні.

Як розвязати справу українсько-жидівських господарських взаємин? Думаємо, що треба розвязувати її не тільки в площині господарській, але передовсім в політичній. Жидівська політика на українських землях у всіх ділянках повинна бути приноровлена до української визвольної політики. Змагання до політичної самостійности української нації мусить бути імперативом також для українських жидів.

Коли жидівські політики визнають оцю засаду тоді можна буде говорити про наладнання господарських взаємин, які мусять бути оперті на льояльній співпраці і чесній купецькій конкуренції. До цього часу передчасно намічувати шляхи і способи наладнання господарських взаємин, і вказувати з української сторони на вже існуючу співпрацю поодиноких жидів і жидівських фірм з українською кооперацією, як доказ проти антисемітизму, (останні голоси в українсько-жидівській полєміці посла Луцького та інж. Творидла) не повинно мати місця, тимбільше, що воно суперечить здається національному характерові української кооперації. Не визнаючи в практиці українських визвольних змагань жиди, в силу своєї більшої торговевьної виробленості і сильної жидівської національної карности будуть в українському господарському рухові тільки розкладовим елєментом. Чим кінчилася роля жидівства як господарського чинника на українських землях в нашому народньому господарстві — це відомо і нам і жидам.

Можливости, шляхи та способи наладнання господарських українсько-жидівських взаємин подає українська сторона. Від сторони жидівської ми їх не маємо. Що більше: забираючи голос в цій справі жидівські політики й економісти роблять тільки крик про небезпеку зі сторони укр. кооперації для жидівства і в цих голосах ясно й недвозначно можна вичути бажання знищити українську кооперацію або домагання здержання її розбудови. Типовим прикладом цього є хочби інтервенції в польських урядових чинників, абовостаннє статтяДр. Ротенштрайха в „Хвилі“.

Методи жидівської політики, зокрема на наших землях усім добре відомі: найперше вони роблять крик, що їм діється кривда, далі мобілізують для своєї справи все жидівство і міжнародній жидівський капітал. Коли в наладнанню українсько-жидівських взаємин вони захочуть піти цим шляхом і боротися цими методами з українською кооперацією — то мусять бути приготовані на безоглядну боротьбу зі сторони Українців. А ствердужуємо, що тенденції в цьому напрямку в жидівській політиці є.

Б. К.

Большевизм — передумовою існування московської імерії.

Історія усеї большевицької революції, а з окрема її останніх часів, достарчає нам безліч даних та доказів, що є в силі до решти розбити оману, будьтоби большевизм був питанням загально-світового суспільного порядку. Ці всі, що мали досі сумніви відносно правдивого походження большевизму, мають тепер нагоду пересвідчитись на підставі тих даних, що їх їм достарчає сама большевицька дійсність, що большевизм це продукт сутоазійського духового підсоня.

Нашим завданням буде виказати, що большевизм виріс не на ґрунті противенств та змагання поміж капіталом і працею, але на ґрунті боротьби і антаґонізму поміж Сходом і Заходом, зокрема-ж, поміж Азією і Европою.

Відзискана віра в Азію, а не віра в перемогу протикапіталістичних ідей над світом капіталу, — покликала до життя большевизм. Боротьба первнів Заходу з первнями Сходу в душі Москаля,—це одиноко правильна площина розгляду тих подій в бувшій Росії, що ми їх знаємо під імям большевизму. Якжеж розвивалася, які етапи переходила досі ця внутрішна боротьба?

Знані нам періоди формовання московської державности припали на час розгрому і заломання азійського наступу на Европу і час розгортання протинаступу Европи на Азію. Таким чином утворювалася скрізь масова гіпноза про неміч азійського духа та непоборність і силу Европи як виразника духа Заходу. Цій гіпнозі треба приписати европеїзаційні курсй у внутрішній політиці Московії за часів, наприклад, царювання Петра I, Александра II, Миколи II. Були теж часи, коли більшість царів намагалися звільнитись від цеї гіпнози. Реакціями на европеїзацію треба вважати, наприклад, часи панування царів Івана Грозного, Миколи I, теперішне диктаторство Сталіна, тай взагалі увесь большевицький рух.

Щож має, наприклад, спільного большевицький диктатор Сталін з царями Іваном Грозним чи Миколою I.? Азійську душу! Щож ця душа веліла робити Іванові Грозному, а що Сталінові чи Ленінові? Іван Грозний знищив, вимордував і витруїв майже усю ослу і втративщу кочового духа поміщицьку верству, яка зачала була зраджувати нахил до життя і господарення по західних зразках. На її місце змобілізував Іван Грозний опричницькі банди, зложені з найгіршого шумовиння і голоти, але відносно них він був цілковито певний, що вони не виявлятимуть ніяких „ухилів“ в бік Заходу чи краще Европи. Те саме за наших часів зробили і роблять большевицькі диктатори Ленін та Сталін. Дальший приклад: Цар Микола I чванився що він „править Росією при допомозі (всего) 30 тисяч поліцмейстрів“, якими були в його часи московські дідичі. Сталін править при помочі кількох десятків тисяч партійців-комісарів ҐПУ, які являються фактично новою московською шляхтою. Ще один приклад: За часів Миколаївської панщини не вільно було селянам шукати собі бічних заробітків без згоди дідича. Тепер, за часів большевицької панщини селянин в „колхозі“ теж не сміє оглядатись за побічними роботами, наприклад в лісі, на тартаку, цукроварні, чи так як раньше помагати собі фірманкою, без дозволу нового пана „Колхоза“. А коли він такий дозвіл дістане то мусить, віддавати „колхозови“ частину придбаного ним заробітку, цілком так само як за миколаївської панщини мусів, віддавати частину постороннього заробітку свому барінові у формі т. зв. „оброку“.

Коли розглядати питання большевизму в площині боротьби і антаґонізмів поміж Заходом і Сходом то нікого не дивуватиме питання звідкіля отой большевизм взявся так нагло в 1917 році. Яким чином большевицький рух так легко опанував московську дійсність, не маючи „традицій“, без підготовки, без належної скількости орґанізованих людей, без партійного апарату, без матеріяльних засобів? Яким чином він міг успішно ставити чоло усім інтервенціям то що?

Дійсний стан річи був той, що рух цей жив в душі кождого Москаля. Його треба було лише збудити, покликати до діяльности, запліднити вірою в силу Сходу, силу Азії.

Для цего трапилося кілька дуже пригожих обставин. По перше: В рр. 1905—6 йшов Москаль на японсько-російську війну як аванґардист Европи проти Азії загіпнотизований леґендою про непоборність Европи. Тимчасом Азія, в особі Японця, побила „Европу“ в особі Москаля. На дні душі Москаля збудився Азіят, до свідомости якого дійшло: „наша бере“. За цим фактом пішли й інші і всі вони стали нищити в душі Москаля гіпнозу про непоборність Европи а стали плекати віру в те, що ось: можна буде погуляти собі безкарно по Европі і уладити старим звичаєм плюндруючий похід на „гнилу Европу“. Ослаблення Европи війною спричинилося до цього, що в душі Москаля переміг Азіят. Він викинув зі своєї душі те все що заносило західним духом, що мало хочби зверхню етикету чи печать Европи і проголосив новий монгольський похід під фірмою світової революції.

Це не припадок, що зараз же з перших днів большевицької революції, большевицькі банди арештували і розстрілювали як „буржуїв“ усіх тих, хто носив на собі хочби найскромніщий европейський одяг. Цей на перший погляд малозначний, але дуже знаменний обяв доказує, що так розуміли московські маси змисл та основну програмову точку большевицької революції. Вони зрозуміли її шляхом вичуття і це вичуття було правильне. Розправитись з духом Заходу — ось була і є ціль большевицької революції.

Розглядаючи справу в такій площині зрозуміємо пасивність і безпорадність московської інтелектуальної верстви якої західні первні душі були настільки стероризовані, що вона найшовшись на психічному роздріжжі не змогла і навіть серіозно не пробувала дати відсічі большевизмові. Цікаво відмітити, що ця інтелектуальна московська верства ніколи не була спосібна захопитись всеціло і глибоко ідеями заходу і через те вона все психічно капітульовала при подібних обставинах.

Большевицька революція настільки була вірна приказам Сходу, що живцем відрізала від московського орґанізму ту його частину, в якій добачувалася розсадника впливів і „заразків гнилого Заходу“, внутрішного ворога.

Викинені поза межі московського орґанізму, відірвані від ґрунту, многоміліонові маси московської еміґрації переживають глибоку внутрішну траґедію. Вони розуміють і відчувають, що російська імперія може існувати лише або як азійська потуга, або її взагалі не буде. Тим пояснюється її безприкладна пасивність, порівнуючи до числа та засобів, якими вона розпоряжає. Психічна роздвоєність її побільшується ще й через те, що вона в глибині душі своєї знає, що оборонцем московської імперії був і є большевизм. Чи фірмантом його являлися царі-большевики Івани Грозні або Миколи I, чи большевицькі царі Леніни або Сталіни, це справи не міняє.

І тому в грядучих зударах Заходу зі Сходом, московська еміґрація зможе в найкращому випадку відіграти ромо лише пасивного і мало значучого прихвостня.

Така роля не сміє бути нашою ролею. Тим більше, що Україна в грядучій боротьбі проти московської азіятщини має всі дані стати головним субєктом історичних подій і ним стати мусить. — *Ев. З.*

І ще одна українська партія.

Зачуваємо, що на Волині, (між іншим в звязку з перевиборами до Сойму і Сенату) твориться ще одна, нова українська партія. Вона має бути „правіще комуністів“, „лівіще радикалів“, „революційна“, „орієнтована на селянство, робітництво і трудову інтеліґенцію“. Орґанізаторами цеї нової партії мають бути посол *Павло Васильчук* з Холмщини і бувший Голова Партії Національної Роботи, б. посол *Самійло Підгірський*. В дальшому звязку з цею справою, зачуваємо про деяку можливість „перегруповки“ внутрі радикальної партії (УСРП) — при чому два відомі „революційні“ радикальні посли малиб відійти до нової волинської „революційної“ партії. Докладна назва проектованої партії покищо невідома. Перед основним провіренням цеї відомости, подаємо її нашим читачам з журналістичного обовязку.

У всякомуж разі: розвиток нашого партійного життя є на *правильній* дорозі. Ще і ще і ще одна партія і партійництво неминуче захлиснеться само в собі. Чекаємо нових проявів партійної „творчости“. Хто слідуючий?...

Перед процесом
за львівські протибольшевицькі демонстрації.

Українським студентам арештованим в звязку з відомими протибольшевицькими і протимосквофільськими демонстраціями дня 21 листопада мин. року, вручено акт обвинування з датою акту 1 лютого ц. р. Перед Окружним Карним Судом у Львові станють: 1. *Богдан Кравців*, 2. *Омелян Верхола* і 3. *Богдан Онишкевич*

Б. Онишкевичеві і О. Верхолі закидається злочин публичного насильства з § 85 а) b) карн. зак., каригідного по думці § 86, уступ перший карн. зак., (кара від 1 року до 10 тяжкої тюрми). Б. Кравціву закидається злочин § 305 карн. зак. і переступство з § 2, 11, 19 закона про зібрання (академічне віче) з 15 листоп. 1867 р. Ч 135 (Д. Д. З.) каригідного по думці § 305 карн. зак. при приміненню § 267 карн. зак. — Дати судової розправи ще не визначено.

Пожертви для збігців зі Соловецьких островів:

П-ні М. Іванчукова — Вел. Кривки 3 зол., п-ні Елеонара Кульчицька 2 зол., Видавництво „Чевона Калина“: усі свої книжкові видання.

На оборону і поміч арештованим націоналістам: п. Теодор Оленьчак — 16·10 зол., Націоналістична молодь Скільщини — 40 зол.

Дописи.

Святкова велика, пов. Ясло. (Двотижневий Господарсько-ветеринарійний курс). Завдяки Ревізійному Союзові Українських Кооператив у Львові, відбувся „Двотижневий Господарсько-ветиринарийний курс“ в Святковій велкій, на котрім викладали: ветеринарію Др. Фаріон Г., а господарку агр. Гнатюк. Учасників курсу було понад 50, з чого бачимо велике зацікавлення, бо зголошених було лише 20. Головно ветеринарія мала найбільше примінення, бо це гірська околиця, де плекається багато худоби. Годиться підчеркнути киринний виступ о. батюшки Криницкого, котрий за всяку ціну старався перешкодити веденю курсу, підозріваючи в тім політику УНДО-ні й „мазепинства“. Але мимо цего курс доведено до кінця й осягнуто свою ціль. Послідна лекція курсу була присвячена нашим господиням, на яку то лекцію прибуло богато наших жінок. За труд і ведення курсу в імені курсантів подякував один з учасників, головно Ревізійному Союзові Українських Кооператив і прелеґентам за їх труд. — P. S. Слідби нашим компетентним чинникам звернути більшу увагу на наші окраїнні землі на Заході.

Золотники, пов. Підгайці. *(Гідний напятнування вчинок о. дек. Сендецького в Золотниках пов. Підгайці.)* Стараннями громадян Золотник, Бурканова і Ваги, — побудовано на церковнім ґрунті „Дім“, в котрім досі містилася кооператива, Читальня „Просвіти“ і „Сокіл“, а маючи гарну театральну салю відбувалися часті вистави. Філія „Просвіти“ в Підгайцях старалася, щоби дім перейшов на власність читальні „Просвіти“ в Золотниках бутьтоби на виключну власність, — або на уживання під зарядом Читальні „Просвіти“. о. Декан як правний господар церкви, за жадну ціну не хотів на це пристати, оправдуючися тим, що колиб дім став народним, польські власти малиб причину забрати в своє посідання шляхом реквізиції. Тепер, дійшли до нас слухи що о. Декан згаданий дім, що його громадяне будували своїм коштом — *наймає під школу*, а тим самим Читальня „Просвіти“ і „Сокіл“ опиниться на вулиці.

Громадянин.

Посада Хирівська, пов. Старий Самбір. В 1926 р. заходами свідомих одиниць відновлено в нашому селі діяльність читальні „Просвіти“. При читальні засновано аматорський гурток, який давав вистави не лиш у місці осідку читальні, але також у сусідних селах. З огляду на велике значіння власної домівки, створено при читальні „Комітет будови Народного Дому“, який розвинув інтензивну діяльність в цьому напрямі, щоб придбати потрібні фонди на закупно площі і на будову читальні. Головні заслуги около цего має студ. Коропей Остап, який всеціло посвятився праці около піднесення культурного рівня свойого села. Завдяки матеріяльній допомозі братів з Америки комітет набув за 225 ам. долярів площу враз з домівкою, в котрій зараз сходиться молодь і старші громадяни. Дня 19. грудня 1929 р. відбулося посвячення згаданої домівки; зацікавлення святом було так велике, що в домівці не могли поміститися всі присутні. Рішено дальше інтензивно працювати в цьому напрямі, щоб придбати матеріяльні засоби на будову „Народнього Дому“. В тій цілі розіслано листи до братів в Америці з проханням о підмогу і слід сподіватися, що в найблищій будучности зачнемо будову „Народнього Дому“.

Село Млинівці, ґм. Бережецької пов. Кремянець. — Був у селі Млинівцях піп „землячок“, боровся з українським рухом, з українізацією, але вів більше свою „роботу“ з-за кутка. При ньому протягом кількох років відправляли уже Службу правда по старославянськи, але співали „Вірую“ і „Отче наш“ по нашому, по українськи. Недавно на його місце призначили нового, що приїхав перед Різдвом. Сей новий „отець духовний“, бувший „добровольческий офіцер“ Микола Каліновський на перший день Різдва, підчас Служби Божої „закомандував“ раптом, щоб перестали співати „Вірую“ по українськи, бо цим його „аскарбляют“. Замість урочистої Служби Божої влаштував у церкві цілий мітинґ. На Василя (по старому стилю — Нов. Рік) влаштував знова бешкет і нахвалювався, що буде скаржитись поліції. На таке поступовання свідоміщі селяни зареаґували так, що передали „батюшці“, щоб на Водохрещу не заходив до їхніх хат якщо не буде читати молитви по українськи і п. Калинівський таким чином майже не мав до кого ходити. Крім того парафіяне склали до Консисторії прохання про повну українізацію Служби Божої, на якому підписалися, майже поголовно всі. Розгніваний „добровольческій герой“ в неділю 26 січня звернувся через дяка до реґента хору Стаха Ільчука з проханням прийти разом з хором до церкви бо там він на замовлене одного з селян відслужить панахиду по Миколаю Миколаєвичу. Реґент відповів, що ні він ні хористи не будуть молитись за ворога. На увагу дяка (мовляв Бог і за ворогів звелів молитися) відповів і за ворогів власних то так, а за ворога українського народу таки не піде молитись. Упертий московський прихвостень відслужив таки панахиду у двоє з дяком у *порожній* церкві в якій навіть того таємничого „селянина“, що „замовляв панахиду“ — не було! — Коли треба грошей на процес в справі церков — то митрополія звертається з закликами до „українського населення щоб обороняло „свою“ церкву, а коли треба притягнути людей до церкви, полагодити духовий звязок — то посилає ріжних московських прихвостнів які компромітують і себе і церкву.

Панько Млиновецький

ЄВГЕН ОНАЦЬКИЙ.

Рим, 15. лютого 1930.

ВАТИКАН І УКРАЇНА.

I.

Ви вже знаєте з часописів і телеграм про виступ Папи Пія XI в справі релігійних переслідувань в СССР. Ви вже знаєте, що Він в тому листі закликає цілий світ до „хрестового молитвенного походу“, що має відбутися 19. березня по всіх церквах світу. Починаючи з найбільшої базиліки св. Петра в Римі де відправлятиме мессу сам Папа, і аж до маленької селянської церковці, де нікому не знаний, тихенький сільський парох оповідатиме нові речі про нових модерних мучеників віри і про нових страшних її гонителів, що Папа називає їх тепер в свойому листі впрост „богохульниками і злодіями“. Значіння цего виступу Папи — є впрост незміриме, — це, без сумніву, найбільний моральний удар, що його коли зазнавали большевики. Тут, як вірно зазначає один римський часопис, — не йде справа про будь яке релігійне питання, про якусь політичну чергову „кампанію“, — „тут іде справа про *хрестовий похід цивілізації проти варварства*, тут іде справа про інтервенцію в найбільш успішний спосіб, для врятовання від руїни і мучеництва цілий пригнічений народ, що його обсіла зґрая звірюк, яка нищить, мордує, обдирає немилосерно, зі спраги до крови і до грошей, день за днем, тисячі люду, на очах цілого світу, який залишається байдужим до розпучливих криків і закликів помочі, що здіймаються з країн большевицької тиранії...“ („Попольо ді Рома“).

Всі ці Італійці і не-Італійці, з котрими мені довелося розмовляти з справі папського виступу, однодушно погоджуються що до його важливости і що до необчислимости його можливих наслідків.

Хвиля загального обурення в Европі, не кажучи вже про Америку здіймається так високо, — що ми незабаром будемо свідками нових далекосяглих подій.

„Ми насмілюємося вірити, — пише тойже цитований нами часопис, — що в один вже недалекий день, всі цивілізовані нації світу відчують обовязок виступити в оборону всього святого і чесного. Ми домагаємося кампанії проти найгіршого рабства, яке коли зазнала людскість. Голос за Ліґою Націй! Але чи зможе вона довести, що хоч раз дійсно може послужити справі справедливости і миру?“

Нагадаємо також слова французького премієра Тардіє, що справа остаточного пірвання з большевиками є не стільки справою Франції, як *цілого світа*...

Тим часом папський лист послужив вже приводом до протибольшевицьких виступів в анґлійському парляменмі і в Палаті Льордів. Певно, що не лише виступ Папи викликав цю бурю громадського обурення, що здіймається в Европі, — більш того, можна сказати, що ця буря починала здійматися багато раніще. Вже від двох місяців ми являємося свідками яскраво — протибольшевицьких виступів по ріжних містах Европи, головно Анґлії, Швайцарії і Франції. Але всі ці окремі виступи, окремі сильні голоси, потребували свойого єдиного апостола, єдиного виразника, що мавби право перебрати на себе ролю духовного і морального проводиря руху, — цю ролю власне перебрав на себе Голова Католицької Церкви. Його голос дійсно прозгучав і видався всім, як протест самої людскости, взятої в найширшому найуніверсальніщому значінню, — як протест людини, що стоїть на межах поміж людським і божеським, — і тому власне Його голос відбився грімким відгомоном в кожному віруючому серці, в кожній чесній душі правдивого католика і християнина.

Ось чому і ми надаємо цему виступові Папи в справі релігійних переслідувань в СССР величезне значіння. Ми думаємо, що він відограє кольосальну ролю в наближенні катастрофальної для большевиків розвязки.

Але сей же самий виступ Папи в російських справах примушує нас спинитися над питанням про відношенвя Ватикану і Папи до українських справ.

II.

Перш за все трохи історії.

Причому історію цю треба починати з часів Бенедикта XV, попередника Пія XI. Головною ідеєю Папи Бенедикта XV було зближення східньої і західної церков. Вважалося, що головною перешкодою для зближення був царизм, — тому російська революція навіть в своїй пізніщій большевицькій фазі, викликала в Ватикані нескривані симпатії. Частина сих симпатій припала і на українську революцію. Папа Бенедикт XV визнав Уряд УНР., післав Петлюрі своє благословення, і в свойому листі до митрополита А. Шептицького (від 21 лютого 1921) писав: „Тому власне, що в нашому серці ми маємо надію на поверненвя народів Сходу до єдиної ві-

Чого нема в книжці Льва Ясінчука.

Єлліс Айленд — чистилище американських еміґрантів.

В недавному часі п. Лев Ясінчук, відомий діяч на полі „Рідної Школи“ видав дуже гарну і варту читання книжку, в якій зібрані враження і помічення з його подорожі серед української еміґрації в Америці. Окрім описів життя наших тамошніх еміґрантів, подає в своїй книжці чимало заміток про саму Америку, тамтешні життєві умови, тощо. Його книжці можнаб сміло дати піднаголовок: *„Як живуть наші еміґранти“*. Але в доповненню до цеї книжки варт булоб кому небудь, написати ще й другу: „Як *стається* еміґрантом“. В тій *другій* книжці, образ американського життя і відносин випавби трохи чорніще, як це є в книжці згаданого нашого автора. В звязку з його книжкою редакція „Українського Голосу“ дістала цікавого листа від одного з наших прихильників в Америці, який між іншими пише таке:

„Всім тим, що хочуть їхати до Америки требаби дуже добре запізнатись з американськими іміґраційними законами. Особливо треба мати всі папери, пашпорти, афідавіти, тощо в найбільшім порядку — бо в противному разі наші люди опиняються на *Єлліс Айленд*, яку можна безпечно назвати чистилищем еміґрантів.

„Що таке Єлліс Айленд? Коли підпливати на кораблі до Ню-Йорку, вже здалеку видно величезну тзв. „Статую Свободи“ — яка начебто показує всім на порозі до Америки, що це країна свободи і людського пошанівку. Але заразже за тим могучим памятником є малий острів, називається він Елліс Айленд і все це, що діється на тім острові якраз бє по лици всяке поняття свободи і людською пошанівку. *Х*то побував на Єлліс Айленд хоч декілька днів, цей довідається усю правду, як „свободолюбні“ американці розуміють і шанують свою власну, а як чужу людську свободу і гідність... Я сидів на Елліс Айленд через 3 тижні, після цього, як кілька років перед тим я, просидів кілька місяців в польськім таборі полонених. І як я ніколи в життю не забуду польського табору так теж по вік запамятаю Єлліс Айленд. Затримали мене тому, що в моїм афідавіті найшли щось в непорядку. Що саме, цего я тоді не міг збагнути; щойно потім показалось, що якусь дрібну *помилку в даті* зроблено в Америці... Завдяки кревнякам, до яких я міг з Єлліс Айленд зателеґрафувати (телефонувати до нікого не вільно), оту помилку справлено і я всежтаки щасливо дістався на сушу. Але скільки людий звідси завертають!..“

„Хто приїжжає до Америки з „культурних“ країн, як от з Анґлії, Франції, Ірляндії, Німеччини, Голяндії або Скандинавії — тому легче. За теж на Славян, Українців, Болгар, Хорватів, Сербів, Москалів, Поляків, між іншими також Жидів, Румунів і Італійців. Американці дивляться, як на нації гіршої а то навіть цілком нікчемної сорти... В деяких американських консулятах в старім краю, еміґранти підпадають під докладні оглядини; потім їм дають відповідні посвідки і потім їх досить легко пускають на сушу. Але богатьох — саме оті *паршиві вівці* зі сходу Европи оглядають щойно на місци, на Елліс Айленд... Одного по другім ведуть до лікарської кімнати, кажуть розбиратись до гола і дуже точно бадають. Оглядини є дуже острі — вистарчить щоб вам на кораблі впала порошина в око і воно трошки почервоніло, вас на сушу не пустять а затримають на Єлліс Айленд для обсервації, щоб як кажуть — не заволікти до Америки... трахоми. А богатьох таки з місця завертають під підозрінням трахоми до старого краю. Також дуже основно бадають груди за підозрінням сухіт. Я був свідком, як одну жінку знова відіслано до Швеції тому, що трохи кашляла і видалась лікарям підозріла. Вона везла зі собою двоє русявих хлопят; тих Американці пустили, мати мусіла вернути. Хлопят забрали на сушу якісь кревняки. Чи мати колинебудь таки дісталась до Америки — не знаю. Подібного плачу як у тої жінки я вже мабуть не почую ніколи. Американці є що до того неймовірно жорстокі і немилосерні; це не є байка коли оповідають, що коли на кораблі еміґрантка вродить дитину, то матір на сушу пускають, ане дитина з нею йти не може, бо не має „паперів“ ані афідавіту. Вистарчить найменьше переочення або недокладність в документах, якенебудь підозріння щодо стану здоровля кілька невинних прищів на шкірі, яканебудь пуста дрібниця і уряд на Єлліс Айленд не знає жадного милосердя...“

„З усіми затриманими поводяться на тім острові, як зі злочинцями і вязнями. Відділюють передовсім жінок від чоловіків, також найдрібніщих дітей, отже хлопців від дівчат. Живуть в окремих величезних касарнях по кількадесять і кілька сот душ разом, в одній кімнаті або галі ліжко коло ліжка, а в чоловічім відділі, ліжка стоять одно понад другим, на три і чотири поверхи. О девятій вечір замикають ті касарні, нікому вийти не можна, а будинки стережуть поліційні пси і аґенти. Умови є того рода, що в тих галях гніздяться горобці, — вони одинокі знають, що це таке — воля...“

„Найгірше на Єлліс Айленд, це груба, простацька поведінка з людьми; на всіх дивляться, як на заповітрену голоту, якийсь мотлох, постяганий з усіх закутків світа. Дуже болюче дають відчувати свою силу і вищість. І не так уже невигода, біда і увязнення, як та поведінка урядовців, та їхня на яву ношена погорда, дуже дошкулює людям та їх пригнічує.

Правда, на суші вже трохи краще. Але дуже помиляється той, хто перший раз приїздить до Америки і думає, що є в країні свободи. Ніколи не треба забувати, що поза величезною „Статуєю Свободи“ в Америці скривається Елліс Айленд, а поза американськими словами про волю і людську гідність цілком інакша від тих слів, тверда, по більшости дуже жорстока американська — *дійсність*...“ — *Опе.*

КИТАЙСЬКЕ НА ВИВОРІТ.

Ал. — Здається, це лежить в своєрідностях людської натури, вважати, що коли хтось робить якунебудь роботу інакше, як *ми* її робимо, то неминуче робить її зле і фальшиво. Ми є склонні вважати державно концесіонованим ідіотом кожного чоловіка, що читає книжку не від переду до заду але від заду до переду, хто пише не з гори до долини але з долини до гори, — лише тому, що ми звикли *інакше* робити.

Здається, що зацікавлення яке наприклад збуджують Китайці в світі білої раси полягає в немалій мірі, в тім, що Китайці роблять усе „не так як слід“, усе навиворіть. І справді китайське поступовання може нераз видатися наївному і рівночасно безконечно зарозумілому на свою вищість европейцеві вершком патентованого дивацтва.

Ми — коли з кимось витаємось, стискаємо йому руку. Коли Китаєць з кимсь вітається то і він руку стискає але... сам собі. Щоби дати сплисти воді з парасоля ми ставимо його ручкою до гори і кінцем на землю. Китайці ставлять парасоль ручкою на землю а кінцем до гори. Коли Китаєць шиє, витягає голку не до себе але від себе. Обідовий десер, (овочі, тісточка, солодощі) ми їмо по обіді — Китайці перед обідом. Коли подають чай, то у нас ставлять чашку на підставку. Китайці ставлять підставку на чашку. Це є розумно, бо чай залишається через це довгий час горячий. Щоби прохолодитись ми пємо якнайбільш зимні, вони же, якнайбільше горячі напитки. Наш жалібний кольор є чорний, у них білий. У нас компас показує на північ. У них — на південь. У нас приходить наперід імя а потім назвиско. У них навпаки, найперше назвиско, потім імя. І так у всьому, до безконечности.

Але й Китайці вважають „заморських білих чортів“ тобто Европейців і Американців за вершок патентованого дивацтва. Один з Китайців, що побував в Европі пише в своїх споминах таке: „Я бачив добродіїв вдягнутих в довгі одіння; на полах у них були пришиті ґузики яких не вживається і яких навіть не можна вживати бо для них бракує попросту відповідних дірок. Це є у найвищім степені застановляюче“...

З якім лихім положенню Китаєць не бувби, він завсігди готов сміятись. Навіть жебраки усміхаються в Китаю; чим більше їхнє жебрацтво тим спокійніщий їхній усміх.

Подібно як Японці, також і Китайці звикли натирати собі лице груди і руки горячим ручником, коли хочуть відпочати і відсвіжитись. Вони переконані що це ділає оживлююче. Длятого теж в китайських театрах подають публиці гарячі ручники, так як у нас наприклад воду або морожене для прохолоди.

Звичайно китайські театри є битком набиті, навіть в проходах товпляться люди, так, що є попросту неможливо подати гостеві бажаний роспечений ручник безпосередньою дорогою. Длятого теж їх кидається понад голови публики в руки потребуючого. Чоловік зі запасом гарячих ручників зявляється в дверах і кидає від часу до часу з одного кінця салі на другий розводчикам на місця вязанки гарячих ручників. Так понад голови гостей цілий час літають вязанками і поодиноко гарячі ручники. І завсігди, вони з абсолютною точністю попадають до вказаних рук. Розводчики розділюють їх серед окруження, збирають їх після виступдження знова і віддають до горячої пари для нового вжитку.

З гіґієнічних оглядів Европейці ніколи не вживають в китайських театрах відсвіжуючих горячих ручників. Але наприклад в Японії бувають ситуації, що етикета і звичай вимагають вживати горячого ручника, якщо европейський гість запрошений наприклад на чай чи якенебудь принятте не хоче тяжко образити господаря. І богато Европейців приходить з тої речі до переконання, що горячий ручник ділає на змучення незвичайно відсвіжуючо.

Китайський театр не є ані трохи змодернізований, але стоїть на тімже уровені що й перед століттями. Сцена не має занавіси і за виїмком костюмів, на сцені нема жадних декорацій, меблів, уряджень тощо. Все це залишається свобідній уяві глядачів. Орхестра сидить не як у нас *перед* сценою, але є схована *за* сценою. Реквізитор, який властиво не мавби на сцені підчас вистави чого шукати виходить свобідно на сцену і підчас гри подає артистам реквізити. Коли котромунебудь з артистів прийде охота випити підчас гри чарку чаю, він каже собі її подати і ні крихітку тим не турбується, що собі думає публіка. Щоби мати образ справи треба собі уявити, що наприклад у нас Гамлет каже собі принести на сцену підчас великого монольоґу шклянку пива. Що належить до штуки а що туди не належить; це публика обовязана знати сама.

Наприклад розчарований любовник паде на землю і заявляє публиці, що він втопився в керниці; Китайці ані трохи не є здивовані, якщо він заразже встане і забереться зі сцени. Одного купця задусив (на сцені) розбійник: цей купець, що повиненби бути мертвий не грішить ані трохи проти засад китайського драматичного мистецтва, якщо він в стані своєї мертвоти витягає руку за чашкою і пє на сцені чай. Представте собі у нас ситуацію, що в той час, коли Маруся співає над отруєним Грицем „Ой не ходи Грицю...“ отой самий мертвий Гриць починає тягнути шклянку правдивого „живецького“.

Щоби розуміти китайську драму треба навчитись розуміти окремі, часом доволі кумедні символи. Буває, артист вилізе на сцені на стіл і публика сама мусить розуміти що він виліз на високу гору. Коли він хоче зобразити страшну сніжну хуртовину, кидає повну пригоршну білих паперових обрізків. Артист який зявляється на сцені з батогом представляє їздця, артист з веслом пливе по бурхливій ріці — і цього вистарчає, щоби перенести глядачів в стан неймовірного напружен ня. Жадна, европейська сценічна реалістика, театральні машини і викінчена техніка не є в стані викликати тої ілюзії що у Китайців викликує простий символ, якийсь предмет. одна шабля або зломаний патик. Китайці почуваються з тим дуже добре.

ЛИСТ З ЖЕНЕВИ.

(Від власного кореспондента „У. Г.“)

III.

Женева, в лютім 1930.

Я. Д. — Цими днями, а саме 17 лютого роспочала свою працю т. зв. Міжнародня Конференція у справі митного замирення. Як відомо, Ліґа Націй має своєю метою досягнути загального порозуміння поміж державами та добитись до тісної співпраці поміж усіми націями світа на господарському ґрунті. А тому, що у цілому світі а особливо в Европі панує господарське безладдя, то Господарський Комітет Ліґи Націй скликав оту митну конференцію, сподіваючись, що вона знайде засоби та шляхи для припинення тої завзятої митної боротьби, яка безнастанно ведеться поміж ріжними країнами. І справді, 28 европейських держав, одгородившись одна від другої високими митними стінами майже цілком унеможливлюють належне господарське відродження та устійнення цілої Европи, як теж виміну взаємних дібр і продуктів.

Цілком зрозуміло, що конференція у справі митного замирення стоїть перед дуже складною та дійсно важкою проблємою, бо европейські держави мають на полі міжнародного торгу дуже розбіжні інтереси. Одні з них являються країнами рільничими, іншi фабрично-промисловими, значна скількість належить до переходової ґрупи промислово-рільничої чи рільничо-промислової. Рахуючись з цими фактами та трудноцами, основники конференції ставлять своїм завданням в першу чергу добитись того, щоб протягом двох блищих років не робилось ніяких митних підвищень, а вже після цего можна буде повільно та доцільно і в міру можливости зменшувати вже існуючі мита. В цей спосіб сподіються досягнути того, що европейське рільництво здобуде собі кращу можливість для загального піднесення, а европейський фабричний промисл в свою чергу матиме широкий ринок для збуту своїх виробів.

Тимто, на цій Конференції взяли участь переважно европейські держави. Лише Японія, Туреччина, Колюмбія та Перу репрезентують позаевропейські країни. Крім того, Бразилія, Хіни, Куба, Мексико, Персія та Злучені Держави призначили своїх, т. зв. глядачів, щоби бути в курсі діяльности Конференції.

Згідно устроєві Ліґи Націй, працею Конференції керує призначений Радою Ліґи голова, п. *Карль Мольтке* (бувший данськйй міністер закордонних справ). З усіх учасників Конференції, яких нараховують коло 200 душ можна відзначити таких замітних делеґатів як бельґійський міністр закорд. справ *Гіманс*, бувш. великобритійський мін. торгу *Ґрагам*, франц. мін. торгу *Флянден*, австр. мін. торгу і шляхів *Гайніш* (бувший президент республики), німецькі міністри народнього господарства *Шмідт* і хліборобства *Дітріх*, італійський міністр корпорацій *Ботаї*, бувший голяндський міністр-президент *Колін*, та японський посол в Туреччині *Йошіда*. Крім цего, в Конференції беруть участь також нинішні або бувші міністри торгу чи фінансів Данії, Еспанії, Фінляндії, Естонії, Литви, Латвії, Швеції, Чехословаччини, Південславії, ну й Румунії та Польщі, як також ряд видатних фахівців

ри, сподіваємося глибоко, що через Українців, тісно звязаних зі Святим Престолом... дуже швидко зможе сповнитися бажання, що його висловив наш славний попередник Урбан VIII, який сказав відомі слова: „Я надіюсь, що через вас, мої „Русини“, Схід навернеться...“ І далі: „Ми молимося палко перед Всемогутнім, щоб нашим улюбленим синам української землі була дана милість зєднання під протекцією святого Престола Св. Петра“...

Як відомо, Папа Бенедикт XV, для виконання і прискорення сих своїх надій не лише прийняв у себе українське посольство (перше гр. Тишкевича, а потім о. Бона), але і призначив на Україну свого високого представника покійного — вже о. Дженокія.

Як бачимо, українські акції тоді стояли високо, і українське імя офіційно фіґурувало по всіх офіційних ватиканських документах.

Потім часи змінилися. Уряд УНР остаточно опинився на еміґрації, і Наддніпрянська Україна опинилася під пануванням большевиків, а Галичину було віддано Польщі. На папськім престолі, після смерти Бенедикта XV, опинився бувший варшавський нунцій Пій XI, людина високо освічена і перейнята тоюж самою ідеєю обєднання церков, — але людина інших методів і симпатій.

Мене запевняють тепер, що в останні часи, папа Пій XI, рівнобіжно зі своєю еволюцією в відношенню до большевиків, перебуває еволюцию і в відношенню до Українців. Може бути. Ми не маємо жадних причин і даних до заперечення цего. Але ми не бачимо теж фактів, що це стверджувалиб. Бо тим часом, як в справі большевиків Папа здобувся на могутнє щире слово, що вогнем проймає серце кожного віруючого, в справі українській, що має в собі стільки болючого не лише з національного боку, але і з боку власне реліґійних переслідувань, як нпр., відбирання церков на Волині та Холмщині, ми ніяк не можемо діждатися, — і мабуть і не діждемося жадного сміливого слова...

Більше того, при Папі Пію XI ми бачимо навіть імя наше викресленим з офіційного вжитку.

Цікаво відзначити, що на авдієнції, яку минулого року Папа Пій XI дав сотці українських галицьких паломників на чолі з митрополитом А Шептицьким, в своїй довгій промові, зверненій до паломників, — в промові, що мала дати винагороду за всі ті мятарства, що перейшли паломники, здобуваючи дозвіл на виїзд, — Папа не вважав можливим ані разу вжити страшне слово „Україна“ або „Українці“, і говорив лише про „Вашу землю“, „ваш народ“ і тд., — ніби та земля і той народ були безіменні.

На українській колеґії в Римі, де виховуються будучі пастирі української католицької церкви, ми досі бачимо назву „рутенська колеґія“.

III.

Коли Ватиканови вісім років тому закидали занадто ніжне поводження з большевиками, — що і тоді мордували не меньше людей, як тепер, і тоді обдирали церкви ще більше, ніж тепер, — бо було ще що обдирати, — Ватикан виправдувався тим, що мовляв: „виявляє до Большевицької“ Росії таке саме відношення, — не більше і не меньше, — яке він завжди виявляв до всіх влад, що панували над якоюсь певною країною. Якби то не було, на Погляд Св. Престолу, для будучности католицтва, большевицький режім далеко менш шкідливий, ніж бувший царський. Не тому, що існує можливість надіятися від большевиків чогось доброго, але тому, що вони не зможуть безконечно тримати країни під своїм терористичним ярмом, і одного дня будуть примушені залишити вільне поле...“
(Евр. Пуччи „Св. Престіл і Росія“ в „Еккі е Коменті“, Березень 1921 р.)

З сих слів випливає ясно, що Ватикан мовчав десять довгих років, — страдницьких років для всіх народів Большевії, — поки він бачив, що большевицька влада „панує над країною“, і заговорив тепер, коли вона, очевидячки перестає панувати, щоби прискорити очищення „вільного поля“...

З сього випливає також, що не Папа своїм виступом повів громадську думку Европи, як би випадало представникови вищої моралі на землі, — а був примушений до сього виступу тими, хто випередив Його в своїй моральній чуйності, — а в тому числі також нашою націоналістичною молодю.

З сього випливає нарешті, що Ватикан в своїй політиці, постійно озирається на задні колеса і рахується, — як і кожна земна влада, — лише з силою, а не з правом, — і поки у нас не буде сили Ватикан ніколи не здобудеться на відвагу визнати наше право... бодай на національне імя. І в його актах ми все фіґуруватимемо як безбатченки, як аноніми або псевдоніми.

Складайте грошеві датки на фонд допомоги соловецьким втікачам.

у справі торговельного обміну. Взагалі, по свойому складові Конференція представляється цілком поважно. Не відомо лише, чи вдасться їй у належній мірі розвязати складну проблему митного замирення.

Адже ми вже були свідками тої фінансової конференції, яку скликано в 1920 р. у Брюсселі, в Бельгії. Хоч вона щоправда й спричинилася до певної міри до того фінансового устійнення Европи, яке трималось протягом останніх 10 років, але винесені нею головні ухвали так і залишились ухвалами на папері. Далі, в 1927 р. в Женеві відбулася господарська конференція, яка мала своїм завданням піднайти засоби та намітити шляхи для розвязання сучасної промислової кризи, але майже всі її постанови та побажання ще чекають на переведення в життя. Є небезпека, що й нинішня Конференція скінчиться нічим, коли після всяких гарних промов та ухвал, не прийде до цілком конкретних і практичних заходів з боку відносних чинників для здійснення винесених рішень.

Учасники конференції здається свідомі цеї небезпеки і тому у своїх деклярацiях, виразно вимагають, щоб конференція зосередила всю свою увагу на цілком практичних справах. Покищо відбулося лише кілька загальних зібрань, а починаючи з пятниці 21 лютого мають взятись за працю ріжні комісії. Характерно, що вже нині намічаються на Конференції дві ґрупи, а *саме промислово-фабрична* (Німеччина, Великобританія, Бельґія, Австрія і до певної міри Франція) та *рільнича* (Болгарія, Південславія, Мадярщина, Румунія, Польща і др.). Отже й цим разом без певної боротьби поміж ріжними ґрупами безперечно не обійдеться. Не виключене, що розбіжність господарських інтересів зведе всю працю Конференції на нівець.

Европейська преса мабуть розуміє певне значіння конференції для майбутньости Европи, а тому в палаті Ліґи Націй нині перебуває до 100 кореспондентів ріжних европейських ґазет. Цікаво, що німецька ґрупа є найбільш численною, далі йде французька, анґлійська, та инші. Американська преса цим разом представлена не дуже численно. Це мабуть тому, що Америка мало зацікавлена у рішеннях цеї Конференції, бо цим разом на порядку дня є цілком „паневропейська справа“. Пояснюється це також тим, що Зєдинені Держави Америки взагалі не бажають звязувати себе ріжними постановами Ліґи Націй чи її усяких орґанів, а тому офіційно не беруть участи в Конференції. Проте, маючи тут свого глядача є дуже добре інформовані про розвиток справ і хоча не вмішуються, скрізь посідають величезний вплив.

Нарешті кидається в очі, що на засіданнях конференції майже зовсім нема звичайної зацікавленої публики. Ще першого дня можна було нарахувати яких два чи три десятки чужинців, які цікавилися працею Конференції. Але вже на другий день, сторонніх людей майже зовсім не було. Характерно, що мешканці Женеви майже зовсім не цікавляться Конференцією та взагалі працею Ліґи Націй. На мій запит, чому це так — була дуже коротка відповідь, мовляв, — „прочитаємо в ґазетах“.

До певної міри мають рацію, бо загальні зібрання Ліґи, її Комісії і Конференції відбуваються досить нудно: читаються деклярації у мові французькій чи анґлійській чи навіть якій іншій, а далі робиться переклад на одну з цих мов або на обидві урядові мови, коли звіт був зроблений у мові німецькій, еспанській, тощо. Тому навіть значна частина журналістів знаходить для себе нецікавим слухати деклярації другорядних делеґатів (однаково їх можна одержати надрукованими) — і тоді починають вештатись по палаті Ліґи, або переглядають ріжні публікації Ліґи в її книгозбірні. Це останнє може справді прикувати до себе людину, яка цікавиться міжнародніми, господарськими або соціяльними справами.

Листи з Німеччини.

Берлін, в лютім 1930.

II.

Якимиж реальними засобами притягали комуністи людей до себе? Використовуючи тутешню загальну скруту, комуністи приобіцяли всім людям паси на виїзд до большевії. Звичайно паса ніхто не дістав, а й самим проводирям не хочеться туди виїздити, бо їм краще жити в буржуазній Німеччині, як в пролетарському раю в совітах. По 500 марок місячно, як це вони мають тут, там вони мати не будуть. Звичайно, це платить полпредство, чи „представник України“ Довганов.

Щож до внутрішного життя, а радше до внутрішної політики „Волі“, то тут прийшлосьби богато писати. Все, що діється на Україні й на Зах. Землях відбивається тут досить голосно. Всякі розколи сельробів на правих, лівих, середних і ще яких там, дальше шумскізм, троцкізм, ленінізм, сталінізм, риковізм і так далі, все те приймає публика безкритично. Залежить, хто з аґітаторів кого скорше хопив і йому наговорив про те все, за тим вже люде і йдуть. Самі не мають найменшого поняття про суть тих річий. На підставі тих ріжних течій і розколів на Україні і тут відбувається таке саме. Одні других викидають з товариства, *потворились вже аж 4 товариства “Воля“*, які гризуться і в короткому часі, з них залишаться лише хвостики. Люде бачать, що там „щось не теє“ і що це все розлітається, взагалі не виробивши нікому паса на Україну. Ріжні Маршалки, Феркуняки, Леницькі ітд. потворили свої власні екстра-комуністичні партії. Леницький навіть дійшов до того озлоблення, що розконспірував членів центрального комітету КПЗУ. Звичайно бракує 500 марок, тому й таке озлоблення. Не обходиться тут і без провокацій. Боротьба йде завзята і всіми засобами без розбору. Ціла фамілія Леницьких, яка заняла була тут в ріжних комуністичних ячейках добре платні уряди, тепер озлоблена на комуністів до крайности.

В загальному тепер видно, що після такого страшного підйому, тепер приходить реакція і публика вдариться в другий протилежний бік, фашизм. Це вже є помітне, бо тепер всі добре нюхають, що німці таки на добре беруться до комунізму.

Богато помагає нашим комуністам в їх роботі німецька комуністична партія. При помочі товариства вона друкує українські комуністичні відозви і масово розкидає їх поміж людей. Рівнож само товариство займається розсилкою нелеґальної комуністичної літератури і вже навіть довело до того, що одного робітника Витвицького Осипа німецька поліція ганяє з місця на місце за комуністичну пропаґанду. „Воля“ тепер від його відсахнулась і пустила його на волю божу, щоб сам собі раду давав. Про пас на виїзд на Україну ніхто не хоче й чути і бідний робітник тепер мусить скитатись по чужині за промахи инших. Це треба знати українським робітникам для остороги на будуче, щоб не дали себе зводити ріжним провокаторам. Рівнож мусять українські робітники знати й те, що вже богато наших людей сидить по тюрмах за комуністичну пропаґанду в Німеччині. Потім їх чекає виселення за межі держави. Німецька комуністична партія про раз засипавшихся зовсім не дбає.

Рівнож комуністи довели до того, що українці повписувались в ряди німецької комуністичної партії. Беруть участь в ріжних комуністичних демонстраціях та виступах і дуже часто бувають за це карані поліцією.

Большевики в своїй лютости проти всякого прояву національного життя в першій мірі зверталась проти українського священника і проти біженецького комітету. Священикови і комітетові вони не могли більше прислужитись, як цим, що розреклямували в своїх ґазетах парохію українську і існовання комітету. За це можна їм лише подякувати, бо обі ці установи з того часу мають богато більше праці і працюють з більшим успіхом. Передше вони не мали тої опори для своєї праці і били так сказатиб в порожнечу. Тепер є вже реальна ціль коло якої йде робота. Довіря еміґрації до парохії і до інших установ *не вдалось* большевикам підірвати. Все, що в них було, це були лише формальности, а фактична праця велась в тих двох установах.

Згадував я давніще про великі українські кольонії в Німеччині. Ці кольонії тепер підупали через оту саму „працю“ большевиків. Большевики найперше звернули увагу на ці кольонії. Вони вже були зорґанізовані, мали свої товариства, удержували своїх священників, мали читальню, давали представлення ітд. В скорому часі большевикам вдалось це все захопити підлими способами в свої руки і від того часу датується упадок кольоній. Денаціоналізація поступає повним темпом вперед. Правда вони заложили там свої школи і навіть початково працювали з успіхом, але потім все те підупало через несолідність учителів, які туди попадали. Коли краєві компетентні українські духовні кола не звернуть уваги на ці кольонії і не дадуть їм свого священника, тоді справа може в дуже скорому часі пропасти.

Український священник, один на цілу Німеччину, ніяк не може собі сам дати ради з тою масою людей і до того ще розаґітованою большевиками. Він розривається на всі сторони і поїздкам його на провінцію немає кінця. Всюди він стрічає певний опір і шалену аґітацію проти церкви і релігії зі сторони большевиків.

Варто ще згадати про існування в Гамбурґу клюбу „Україна“. Клюб існує вже досить довго, але живіщої діяльности він не проявляє, хоч час від часу й він пробує повести боротьбу проти розкладової роботи большевиків, які свойого часу й до його таки на добре добирались, але дістали таку відправу що вже їм зразу відхотілось.

При тій нагоді варто теж згадати про так званий „західно-український уряд“. Вже від давніще помічалось, що політика уряду переходить щось дуже на ліво і замість вести політику національну, він став вести політику інтернаціональну, а властиво став знаряддям в руках третого інтернаціоналу. Большевики давно зазіхали на цей уряд і старались його позбутись і таки їм це вдалось. Сипнувши трошки грошей, вони купили собі кліку людей, що крутилась коло Петрушевича, а ті вже обмотали самого Петрушевича, який є людиною чесною і зі здоровим розумом але слабовільний і повели його за собою в большевицькі тенети. Зараз большевики вхопили в свої руки *„Український Прапор“* з редактором Процем і примусили його перейти на зовсім большевицьку плятформу. Рівнож всякі міністри узалежнились від большевиків, зглядно від свого рода другого Лапчинського, іменно представника України Довганова в берлінському полпредстві. З того часу „уряд“ почав працювати дуже „конспіративно“. Звязався з КПЗУ, зачав видавати в краю за большевицькі гроші ріжні часописи і в той спосіб робив свою юдину роботу за срібняки, а властиво паперові червінці. До чого все це доведе, можна було відразу предбачити. Того не могли бачити лише далекозорі політики з уряду. Большевикам ходило про це, щоби здискредитувати той „уряд“ в очах українських мас на еміґрації і в краю і потім його по просту відкопнути як непотрібне знаряддя. Так воно і сталось. Тепер є якраз та пора, де большевики вже розмахнулись, щоб його копнути і вже навіть зачіпили кінцем за уряд. Стали виплачувати гроші декадами, як це загально говорять, декого вже з міністрів і можновладців поліквідували і пустили шукати власного хліба, а дехто, то ще нюхає окрушини з большевицького стола і чекає, щоб пан ще дещо кинув. Це явище не є відірване. Воно звязане з загальною ліквідацією національного руху в большевії. Тепер большевики станули отвертим фронтом проти цілого світа здобувши собі симпатії серед мас попиранням національних рухів. Засобом була так звана українізація України, молдавізація і татаризація України і ще що хочете. Засіб був добрий. На цю вудочку дались злапати наші „політики“ і тепер мусять покутувати за це, бо їм вже вороття не має, хиба що лізти дальше в московську грязюку. Мрією наших політиків було здобути Київ при помочі Львова. Потім з тою ціллю вони пішли до большевиків, щоб большевиків обдурити. Та натрапили на хитріщих від себе і замість, щоб другого обдурити, самі попали в засідку.

Остаточний кінець цеї історії — це скорий виїзд „уряду“ до большевії. Там вже йому буде кінець. Ще треба почекати, щоб море розмерзло, щоб можна було виїхати морем до Ленінграду, як колись всякі Дудикевичі їздили до Петрограду.

Комуністам не досить ще розкладу серед еміґрації. З неї вони вже не будуть мати користи, хиба що зорґанізують тут свої леґіони для проведення комуністичної революції в Німеччині. Тепер вони звертають особливу увагу на сезонову еміґрацію, яка приїздить тут на роботу. Серед неї вони ведуть свою розкладову роботу дальше. Вони вщіплюють тут в наших людей ту ненависть до всього рідного на нашій землі порівнюючи німецькі відносини з нашими. Хоч тут біда, але супроти положення на наших Зах. Землях то тут ще рай. Наш селянин і робітник бачучи той зверхний добробут зараз захоплюється цим всім і вірить аґітаторам, що тому всьому винні таки наші „пани“, як їх називають. Такий чоловік пізніще приїхавши до дому робить ту роботу дальше і то зовсім несвідомо і сіє серед населення недовіря до інтеліґенції і нашого проводу. На це в першу чергу повинні звернути увагу наші установи, як Товариство Опіки над Еміґрантами і тд.

Вартоб звернути увагу відповідних наших чинників, щоб близше занялись *справою сезонової еміґрації до Німеччини.* Давніще наші люде заробляли в Німеччині солідні суми, а тепер якось все стало. При відповіднім поведенню справи, наша сезонова еміґрація моглаб принести собі значні матеріяльні а загальній справі значні моральні користи.

М. С.

НОВІ КНИЖКИ.

Книгозбірня „Неділі“ том II. *М. Лейкін:* **„В країні помаранч“.** (Фраґмент гумористичної повісти). Львів. — Накладом Видавництва: *„Неділя“* 1929. Стор. 112. — Ширші круги читачів люблять легку лектуру, яка малаб бути для них приємною розривкою. Такою лектурою є вище згадана книжка. Автор книжки, звісний гуморист давної Росії, представляє нам гурток з трьох осіб: петроградського купця Іванова, його жінку Ґлафіру і їхнього товариша Конуріна. Вони вибрались в подорож по Франції не знаючи ані мови, ані чужих звичаїв. Одна тільки Ґлафіра вміє трохи по французьки й вона стає провідником. Що хвилини повстають всякі непорозуміння, на кожному кроці ошукують їх. Добродушні Москалики тратять гроші, „бо не наживати приїхали їх, а пропускати“. Вони захоплюються пишною природою Рівієри і її рулетками, пробують шастя і програють, а Конуріна обмотує навіть якась „нічна пташка“. Оповідання кінчиться описом весняної забави цвітів в Ніцці. Книжка читається цікаво. Мимоволі сміємося, коли бачимо карикатурних російських півінтеліґентів на фоні культурно-европейського побуту, які дивуються найпримітивніщим винаходам. Коротка згадка про самого автора познакомлює читача з творчістю Лейкіна.

І. Крипякевич: **Історія України для народа.** Львів, 1929. Накладом фонду: *„Учітеся, брати мої“.* Ч. 10, стор. 146. — Товариство „Просвіта“, хотячи відповісти на Шевченкові питання: „що ми?, чиї діти?, яких батьків?, ким, за що закуті?“ — випустила в світ історію України для народа. Книжка складається з двох частин. Перша частина — княжі часи, має сім розділів. В I. розділі оповідає автор про Славян, в II. про почин київської держави, в III. про Володимира Великого і Ярослава Мудрого, в IV. про занепад київської держави, в V. про Галичину і Волинь, в VI. про Галицько-Володимирську державу, а в VII. про життя за княжих часів. Друга частина — козацькі і нові часи, має пять розділів. В VIII. розділі оповідає автор про події під Польщею і Литвою, в IX. про почин козаччини, в X. про Богдана Хмельницького, в XI. про Гетьманщину, в XII. про нові часи. Послідний розділ найкоротший, бо на 10 сторонах подає автор події за яких 150 літ і зазначує, що історія України нових часів буде розказана в іншій книжечці. З досвіду знаю, що наш народ любить читати історію, тому треба радіти, що появився приступно написаний підручник нашої історії. В книжці є 34 ілюстрацій і історична карта України. Деякі ілюстрації є досить невиразні прим. міщанин XVI в. або смерть Виговського, або Кирило-методіївське братство. На кінці книжки є зібрані в хронольоґічному порядку найважніщі дати з історії України. Тепер черга на читальні по селах, місточках і містах. Нехай вони стараються поширити якнайбільше цю книжку, щоби знання нашої історії між широкими верствами постійно зростало.

„Наш Рідний Край“. Історично-краєзнавча книгозбірня. Рік I. Ч. 5. *Др. Іван Крипякевич:* **„Коротка історія Зборова до початку XIX віку“.** Львів, 1929. Накладом Видавництва: *„Неділя“*. Стор. 24. — Місточко Зборів звязане на завжди з великою історичною подією, а іменно з битвою Б. Хмельницького з військом Яна Казимира в р. 1649. Щоби познакомити в легкий спосіб якнайширші круги наших читачів з історією цего місточка, появилася згадана книжечка. Автор переповідає коротко історію Зборова від найдавніщих часів до р. 1830. На двох останніх сторонах є зібрані найважніщі дати з історії Зборова. Може ця книжечка причиниться до цего, що славне імя Зборова і його значіння дійде до найдальших закутин, де мешкає наш народ.

ОЛЕСЬ БАБІЙ.

СПОГАД.

— Скільки їх упало, скілько офір... Чорна земля так багато випила крови за цілі століття і ще не куплена воля — говорила Іза мов сама до себе, — і ці слова ще більше зближували її духово до мене. Вона здавалась мені ще дорощою, рідніщою, бо в її душі почув я ті струни, що дзвеніли в душі моїй, струни болю за пролиту кров, за рани України, — за її криваву драму.

— Яка щира українська душа в неї, яка рідна мені! І вона здавалась мені ще кращою в ту мить, коли вона перескакувала стрілецькі рови, зручна і метка мов ланя, увихалася між лозами й смутними, цікавими очима читала на хресті:

„Гнат Козубський стрілець другого куріння У.Г.А.“

„Дмитро Габачук.... хоружний У.С.С...“

„Десять борців за волю України“.... „імена невідомі“... і так без кінця. Переглянувши всі написи в одному місці, ми йшли дальше. Де не де зовсім не було могил. Тоді на хвилину ми забували про ціль нашої мандрівки і навіть часом почували себе, мов на весняній прогульці за містом: людина так легко зміняє свої настрої. Іза усміхалась:

— Погляньте, яка гарна загублена шаблюка... Це польська шабля; — загубив утікаючи... ха, ха...!

— А ось невибухла ґраната. Як цікаво бачити побоєвище. А чи то страшно йти до бою? — питала вона.

— Зразу страшно, потім привикаєш, опісля навіть скучно без музики гармат.

Я оповідав їй свої враження з боїв під Львовом, вона слухала цікаво і ми знов забули про її нареченого та про брата. Молоде серце так легко забуває всяке горе.

Дійшовши аж до острова, зарослого густими лозами, ми почули голосний плач жінки. Ми оглянулись і побачили ту саму стару даму, яку я бачив у ранці під селом. Вона клячала над могилою з березовим хрестом і ридала голосно:

— „Сину, сину, таж в тебе була тільки чотирнацята весна... і вбили, вбили вороги... в сиру землю поклали... мого єдиного...!“

Мовчки, пішли ми дальше, щоб не чути жіночого плачу, який нагадував нам, що може за хвилину і ми найдемо могили своїх дорогих і так заплачемо над ними. Але минуло багато часу, ми обшукали майже все побоєвище, наближалося полудне, а могили мого брата, ані нареченого Ізи ми не найшли.

— Казав священик в селі, що ось там за островом далеко є ще кілька могил. Підемо і там, але я дуже втомлена і мушу спочити.

Я постелив плащ. Ми посідали на горбку й продовжували розмову. Я був щасливий тим, що її увага хоч на хвилину звернена не на могили, на хрести, а на мене. А вона слухаючи моїх розмов часто поглядала на мене ласкаво, довірчиво, як дитина, — й кожний її погляд, кожний усміх пянив мене, як чаша вина.

— Я подобаюсь їй! — думав я вдоволено. — Як би я бажав хоч раз обняти те сумне дівча!

Нагло лице її заясніло радістю:

— Ах, пане хорунжий! Чи бачите, які там гарні фіялки?

Я поглянув. За дротяними перепонами, цілий горбочок синів од свіжих, пахучих фіялок, які дивним чудом не були потоптані підчас бою. Ніхто їх не зірвав. Борцям не до цвітів.

Я встав, перескочив рів, нарвав цвітів і приніс для Ізи, кланяючись.

Принявши цвіти Іза так закохано глянула на мене, що я проти волі схилився, поцілував її ручку. Вона збентежилася.

— Ходім! Не пора на жарти. Ми повинні бути смутні.... ах, таке нещастя.... він згинув... Де його могила...?

— О, так, ми повинні бути смутні! В цім царстві смерти!

— Коли-ж бо я серед могил ще більше люблю життя, бо чую, яке воно коротке... Так! Я ніколи так не любив життя, як в обличчю смерти. Ті люде, що не були на війні, ті не знають і краси життя. Всі оптимісти й Епікурейці повинні ставити памятник війні.

— Ви коли вертаєте до свого полку? — спитала вона нагло.

— Завтра.

— Завтра? Як жалко! — Мені було також жалко покидати ту чудну дівчину, не цілувавши її уст. Десь далеко під Львовом глухо загуділа гармата.

— Поляки наступають. Я завтра буду там в бою.

Моя товаришка посмутніла. (Докінчення буде).

Що чувати в світі?

Большевики. З фронту боротьби за виконання промислово фінансового пляну пятилітки надходять невеселі відомости і звіти до большевицьких ґазет. В звязку з цим большевицькі ґазети плачуть... „20 днів лютого доводить, що загрозу прориву не ліквідовано. Робітники на богатьох підприємствах відмовляються — що правда — від вихідних днів, щоб ліквідувати прорив“, але це не помагає бо *„лютий зрадив* пятилітку“ і його ніяк не можна поставити під „стєнку“. І так: „Шкіряний завод вико ав плян лише на 60 відсотків в загальному. Прорив січня на дереворобній фабриці сподівалися ліквідувати, надолужуючи в лютому. Але на жаль перша 20днівка не тільки не залатала січневого прориву а й не виконала лютневого пл ну і стоїть під загрозою зриву. Інжінерно технічний перзонал і досі не бере відповідальної участи в соціялістичному змаганні. На Дизельмоторній станції є всього 21 партійців та один комсомолець, жадного ударника на стації не має мимо того, що всі добре знають відозву про ленінський призов ударників. Теоретики зі станції кажуть — нам нема за що змагатись, дизелі, мовляв, все одно, крутяться 1500 разів на хвилину. Наша праця залежить від стану машини“. В будівництві нового залізничого двірця наприклад „запізнюються з приставлюванням матеріялів так, що будівництво вокзалу запізнилося аж на $2^1/_2$—3 місяці. Сиґналізуємо небезпеку“ і т. д. і т. д. — На фронті виконування сільсько-господарського пляну минув вже речинець збірки насіневих фондів, а насіння того як не було так і нема. За це робиться відповідальними сільські ради і тягнеться їх до суду. Підуть нещасні люде на Соловки, але це справи не змінить бо стан є такий, що „незважаючи на великий темп колективізації, заготовка насіневих фондів і контрактація ярин відстає“. Наприклад: „у Медвединському районі насіння зібрано 37 відсотків того, що предбачалося, а ярини законтрактовано лише на 3 відсотки. В Черкаському районі мобілізовано насіння 42 відсотки, а ярини законтрактовано лише 7 відсотків“ і т.д. „Інструктори колгоспспілок дають неправдиві відомости про орґанізацію машинокінних станцій. Наприклад: „МКС (маш. кін. станцій) на Київщині ще зовсім не має, хоч з січня є 5 директорів станцій. Кілька днів тому інструктори Окр. колгоспспілки писали в своїх звітах, що Барлшпільська МКС завела 170 коней, Кагарлицька 104, Березанська 170, тощо. Тимчасом „на нараді директори МКС голосно сказали, що й цього не має, що на Березанській МКС крім директора є тільки *один* кінь, що відомости інструкторів О.К.С. — це вигадка; що становище з орґанізацією МКС загрозливіще ніж можна було сподіватись.

Франція. Теперішний президент французької республики має те щастя чи нещастя, що за його урядовання оце вже одинайцятий з ряду уряд упав і твориться дванайцятий. Упав, саме тиждень тому утворений уряд Шотана, 15 голосами більшости в парляменті. Уряд цей, що як відомо, складався з представдиків лівих угруповань, не мав виглядів на довше життя в умовах і час зросту у Франції противобольшевицьких і протисоціялістичних настроїв. Шукаючи за причиною упадку уряду Шотана треба ствердити, що в цілому ряді причин, що довели його до упадку, найбільше заважили власне згадані настрої. Це тим більше, що уряд Шотана заповідав в своїй урядовій заяві проголошення амнестії для всіх арештованих і засуджених комуністичних діячів. Доручення скласти новий уряд дістав від президента повалений парляментом перед двома тижнями Тардіє. Чи зуміє він скласти такий уряд, який дістане більшість в парляменті, не відомо бо ходить тут власне знова про ту групу послів (звану групу Даніелю), яка зразу піддержувала Тардіє, а потім спричинилася до його упадку переходячи на бік опозиції. Невідомо чи той сам Тардіє, який був для тої групи зразу добрий, потім злий буде для неї знова добрий і чи захоче голосувати тепер за тим самим Тардієм, якого перед двома тижнями своїми голосами повалила! Наразі відомо лише, що радикальні та соціялістичні посли заповіли, що вони не мають охоти вступати до уряду Тардіє, Ось так не є вичлючене, що президент французької держави буде мати скоро нагоду визначити тринайцятий уряд і що може 13 ка вирятує Францію від вередливого парляменту. Не виключене є теж, що у Франції прийде до нових виборів до парляменту. — Тардіє утворив уряд до якого входять 5 сенаторів і 29 послів. З того числа 3 сенаторів належить ло демократичної лівиці, 1 до демократичної унії, а 1 дикий. Вісьмох послів належить до лівиці републиканської, двох до лівиці соціяльної, двох до соціяльних ререпубликанців, двох до незалежної лівиці, двох до лівих радикалів, трьох до ґрупи Марена і один до лівих демократів. З такою мішаниною представиться Тардіє в цю середу парляментові.

Австрія. Після повороту з голосної поїздки до Риму, вибрався австрійський канцлер Шобер в гостину до Німеччини. Так як це було підчас гостини його у Римі, так теж з нагоди поїздки до Берліна пущено в обіг в усіх европейських ґазетах і поза ними цілу масу домислів, здогадів та підозрінь відносно правдивої мети згаданих поїздок. Говорять між іншим, що канцлер Шобер мав за завдання зговоритись з Берліном відносно віднови потрійного порозуміння і заключення союзу (Італія-Німеччина-Австрія), та що він являєть посередником поміж Італією та Німеччиною. Чи так воно справді є трудно сказати, але на всякий випадок знаменним є факт, що якраз підчас побуту Шобера в Берліні казав Мусоліні проголосити амнестію усіх увязнених італійською владою німецьких діячів, що ділами на терені ітилійського Тиролю. Відомість ця викликала велику радість так у Відні як теж у Берліні. Самі Італійці приняли дуже зичливо поїздку канц. Шобера до Берліна. Між іншими „Corriere della Sera“ пише в тій справі так: „Поїздка п. Шобера до Берліна буде корисна також і в тому відношенню, що він зможе особисто запевнити політиків німецької держави про льояльність поведінки італійського уряду у відношенню до Німеччини, про практичну волю нашого уряду в напрямку порозуміння, про нашу приязнь без ніяких задніх думок для приятелів однаково як і ми щирих“. Проти когож цей намірений союз мавби бути творений і покликуваний до життя, якщо взагалі про нього можна сьогодня говорити як про певну усталену вже вартість? На це останнє питання не дає на жаль ані натяком навіть відповіди ані італійська, ані німецька преса, ані теж сам канцлер Шобер. Чи проти Франції? Це не є виключене.

Чехословаччина. Святковання ювілейних днів 80-ліття уродин президента Масарика треває вже більше ніж тиждень. З нагоди згаданого ювілею відбуваються численні академії та зібрання, на яких видвигається безчисленні заслуги для народу і держави чехословацької Масарика. Життя цеї великої людини і патріота, — це історія цілого чеського народу останніх десятьліть та його боротьби за визволення. Ніхто з такою впертістю та відвагою не прямував до осмішення, ослаблення і знищення австро-угорської монархії як саме Масарик. І ніхто так ясно не передбачував розвитку подій і так старанно не підготовляв збірної думки народу чеського до грядучих історичних випадків як саме Масарик. Він був до війни сам підготований та підготовпяв свій нарід до неї. — В звязку з ювілеє не появився цікавий лист Масарика до провідника Словаків о. Глінки. В ньому Масарик каже між іншими: „Я увільнив і визволив Словаччину і справа Словаччини лежить мені на серці не менше, як і Вам. Ви самі домагаєтеся артономії Словаччини не зараз, але щойно на той час коли Словаки будуть політично дозрілі. Тому Ви повинні старатись, щоби Ваші виборці політично дозріли. Документ, що відноситься до Пітсбурської умови є фальшований і тому ніодин політик не повинен ним послугуватись“.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ ТИЖНЯ.

Большевики перевели в звязку з напруженою ситуацією на Україні ряд нових арештувань серед української інтеліґенції. Між іншими арештовано проф. Іванця, Людмилу Старицьку і всіх членів її родини. Ґ. П. У не видано до тепер в справі арештувань ніяких пояснень. Є очевидним, що нові арешти являються черговим звеном в ланцюху московських переслідувань, які мають на меті остаточну ліквідацію українства. Нові арешти викликали серед українського громадянства на західних землях нову хвилю обурення і протестів.

* * *

В Китаю розгорається нова домашна війна. З одного боку стоїть тзв. націоналістичний всекитайський уряд з осередком в Нанкіні, з другого боку спілка двох ґенералів Фенґа Єна. В останніх днях нанкінський уряд пішов війною на ґенерала Єна. Фенґ тримається покищо невтрально.

* * *

В Німеччині вринув новий політичний скандал. В пацифістичній пресі піднято супроти двох великих німецьких фабрикантів зброї Тиссена і Круппа отвертий закид, що вони продавали в часі війни зброю противникам Німеччини по дорозі через невтральну Голяндію. При тім, від ворогів Німеччини мали брати за продану зброю богато менше, як від власного німецького уряду.

* * *

Другий подібний скандал виринув в Німеччині в публіцистичних кругах. Проти жінки власника найбільтого німецького ґазетного республиканського видавництва дра Франца Ульштайна, піднесено закид, що вона була підчас війни шпиком в Німеччині на французьку користь.

* * *

З приводу тяглої кризи французького уряду льондонська морська конференція є в дальшім тягу нечинна. Ходять, слухи що конференція поділить своє завдання на дві частини, отже найперше прийде до вирівнання американсько-британсько-японських фльотових відносин, а потім окремо будуть вирішені фльотові справи поміж Францією Італією і Анґлією

* * *

Поміж Італією і Ромунією заключено тісний торговельний договір. Він являється дальшим звеном силополітичного розгортання італійських впливів на Балкані і в східнім крузі Середземного Моря. Подібну умову заключено з Турками уділюючи Туреччині кредити у висоті 5 міліонів тур. фунтів. В той спосіб Мусоліні сильно закріпив свій вплив в Туреччині. Майже рівночасно йому вдалось довести паміж Туреччиною і Грецією до остаточного порозуміння, яке розбилось в літі минулого року.

* * *

Переговори митної конференції Ліґи Націй в Женеві покінчились невдатно. Інформовані круги сумніваються чи буде можливо в найблищім році довести бодай до митного завішення зброї. Конференцію торфедують послідовно Французи

* * *

В републиці Сан-Домінґо, яка знаходиться під протекторатом Америки вибухло повстання. Воно є звернуте не проти Америки але проти дотеперішнього туземного уряду. Повстанці заняли столицю.

* * *

Новий „диктатор“ Еспанії Беренґер усунув 300 ріжних еспанських бурмістрів і посадників, приклонників Прімо де Рівери.

* * *

Бувший афґанський король Аманулла виїхав з Італії до Царгороду. Тут він веде переговори з Кемалем Пашою і большевицьким послом. Ситуація в Афґаністані не виключає можливости що Аманулла поверне скоро на афґанський престол. Анґлійська преса виявляє з того приводу занепокоєння.

* * *

Відвідини еспанського президента Штрандмана в Польщі викликали на Литві таке обурення і занепокоєння, що Штрандман буде примушений відвідати в блищому часі також Ковно.

* * *

Анґлійська преса доносить, що Льойд Джорж носиться з з наміром в найблищому часі приступити до творення нової партії. Відомо навіть, що завданням цеї нової партії малаб бути акція в напрямку вдержання провідної ролі Анґлії у світі.

Центральний Студентський Комітет.

Відозва.

Закликується всіх українських студентів на Високих Школах у Львові не вступати до ніяких чужинецьких кружків, навіть культурно-освітних. У случаю приналежности до таких, виступити з них та докладати найбільших зусиль до творення своїх власних осередків праці, науки і товариського співжиття. — Ц. С. К.

Наше студенство в громадськім життю.

(Стаття надіслана з Ц. С. К.)

Розбудова нашої нації в напрямі творення власної державности мусить захопити найширші круги усіх громадських чинників. Студентська молодь західньоукраїнських земель має перед собою завдання, яких молодь свобідних державних народів не знає. І це природне! Нація позбавлена власного державного апарату, мусить мобілізувати всі живучі сили до боротьби і творчости свойого державного майбутнього!

Ми свідомі, що в нормальних житєвих умовах молодь має бути капіталом, який щойно в будуччині зачне процентуватися і творити нові добра, а до продуктивної праці обовязані в першу чергу старші, матеріяльно незалежні громадяне. На Заході, куди звикли наші очи звертатись, студентська молодь є популярна у свойого громадянства і що так висловимось — свобідна від громадянських обовязків. Той відтинок життя межи дисципліною середної школи а тягарем батька родини і громадянина присвячений головно на оформовання молодої пливкої душі чоловіка, яке зробилоб його здібним до самостійного життя.

Для нашої академічної держави конечні певні зміни. Може й краще булоб якби тих змін не треба було впроваджувати. Одначе зі згляду на нашу економічно-культурну відсталість воно конечно. Темпо повоєнного життя, усюди прискоренеевелить в власному інтересі не оставати нам з заду, а доганяти і переганяти тих, що перед нами.

Коли є які успіхи на полі нашого економічного і культурного підйому, так певним є, що саме молодь була в подавляючій більшости тим чинником, який давав імпульс і піддержував темпо громадянського життя. Український студент вертав з таборів по довгій воєнній Одиссеї крізь свої і чужі землі, учився і займав всякі становища на місцях, які в нормальних умовинах займає старше матеріяльно незалежне громадянство. Економічно і політично на всьому орґанізаційному полі, працювала молодь з запалом і розмахом і зворушила поважно наше життя. Кінець бойкоту польських високих шкіл і „нормалізація“ відносин спричинила з часом відплив молоді до своїх фахових занять на Високих Школах.

Традиція українського студента-громадянина і консеквенції нашого поневолення накладають і на дальше поважне завдання на студентську молодь.

Від студенства громадянство має право жадати дрібної, буденної, але не менш важної праці на орґанізаційнім полі. Змобілізовані зусилля такого інтелектуально високо вартісного чинника, є яким студентство — мусять дати в сумі далеко ідучі висліди. Характер молодого чоловіка мабуть найбільше підхожий до цього, щоби відгравати ролю лучникового матеріялу в масі. Коли приглянутись нашому життю, то може найбільше вдаряє в очі недостаток узгідненої праці серед громадянства і поодиноких установ. Очевидним є, що тут найлекше ще вплинути координаційно-молодій людині, незвязаній орґанічно з жад-

ною клясовою чи партійною ґрупою. Так поняте становище українського студента в будівництві нації поставить його високо серед власного громадянства, як чинник — наскрізь активний.

А консеквенція цього?

Поглубити передовсім власне ідеольоґічне підложе, скріпити ідейність внутрі власних, студентських орґанізацій і там передовсім вчитись карности і обовязковости! Жадні внутрішні спори не повинні переходити поза межі самої орґанізації, як це в послідних часах в кількох наших осередках лучалося, — а що гірше — заражувало своїм отруйним впливом анархії, посторонні орґанізації. Це засадничо противне нашій етиці і гідне поборювання на кождому кроці!

Поодинокі студентські орґанізації так в центрах Високих Шкіл, як і на провінції повинні над цим серіозно призадуматись. На кождому кроці треба переводити як найбільше економічний і доцільний розклад власних сил до громадянської праці і жадного члена своєї орґанізації не звільнити від цего обовязку. Такий розподіл відтяжить з одної сторони більше обовязкові одиниці, які з природи річи через перетяження працею не могло працювати взірцево на всіх численних ділянках, — з другоїж знова навчить обовязковости тих, які досі являлись майже зовсім непродуктивними чиннихами серед свойого громадянства. — *X.*

„ОЙ ТАМ СПІВАЛА БІДНА ГОЛОТА...“

Чи бачили вже німецькі фільми на московські теми? Коли Німці представляють у своїх фільмах московські постаті та побут, то це виходить зовсім так, як малий Моріц представляє собі льокомотиву. В Перемишлі є чотири кіна. В одному з них йде оріґінально-побутова московська фільма роблена в самім Найбабельсберґу коло Берліна п. загол: *Стенька Разін.* Підзаголовок на афішах звучить: *„Пісня о отамані“*. (Має бути: Пісня про отамана.) Щоби оріґінальну московську фільму зробити до самого кінця оріґінальною вирішено її відповідно ілюструвати. Отжеж можна було вичитати на афішах: *„Film ilustrować będzie śpiewem* **chór z 15 osób** *zespołu pierwszorzędnych sił artystycznych rosyjskich.* І справді: найдено над срібнолентим Сяном 15 автохтонних Москалів-хористів, які в цівілю є між іншим *українськими студентами В. Ш.*

Саме тут починається пікантність історії. Цей оріґінальний московський хор з над Сяну, якого боєвим шедевром (по афішам) є пісня: „Вніз па матушке па Волґе“ зорґанізував, вирядив, законтрактував і діриґував голова тутешньої української „Молодої Громади“ п. *Ол. Чубинський.* Дальших імен наших доморослих Москалів з над Сяну не варт називати. Але варт відмітити от що: поміж бойцами за славу Стенькі Разіна і патріотами матушкі Волґі найшлось кількох типів знаних із перемиських скандальних протимоскофільських демонстрацій. Між іншими брали участь, якраз ті, що найперше били в Рязниці шиби, потім сипали на поліції а.. потім пішли співати в паршивім жидівськім кіні „Вніз па матушке па Волґе“... за 6 зол. за вечір. Кажуть, що головний бунчужний Стенька-Разінових козаків з над Сяну п. Чубинський зістане скоро почесним чле- „Молодої Громади“ а з тої нагоди буде відспіваний pendant до Волґі матушкі — іменно: „Вніз па батюшке па Сане...“

Але ще не кінець історії. Оті то бойци зібрали надзвичайні артистичні лаври. Як заспівали в кіні московську пісню та як заспівали, та так добре і оріґінально, що між публікою зразу піднялась буча. Кіно заревіло: przestać śpiewać, cicho, dość!.. Спантеличені хористи кинулись в другу крайність, та як чеснули.... „Гей нуте хлопці, славні молодці“!.. Але не поміг нашим матушкіним патріотам навіть „Святий Юр ні Свята Варвара“. „Батяри“ хор висвистали тай годі.

От, молодци за 6 злотих!..

Управа Музею Визвольної Боротьби України цим подає до відома українського громадянства, що Музей, завдяки жертвенности громадянина К. ЛИСЮКА, в листопаді 1929 р. перейшов у власне помешкання (Praha XI. Karlová tr. c. 14.)

Всю кореспонденцію, а також пожертви — грошеві й матеріялами — проситься адресувати на імя Директора Музею проф. Д. АНТОНОВИЧА, Praha II Stepánská ul. c. 49. II. Ukrajinská universita.

Новинки.

Останнє (8-ме) число „Українського Голосу“ заняло Староство за статю „За осередок своєї влади“ (в цілости), „Народе що ти на це“ (цілий перший уступ враз зі заголовком), „Листи з Німеччини“ (в двох місцях). Цікаво чи це на відхіднім обовязуючого досі декрету уладжено собі такий празник на кошт „Українського Голосу“ чи може з якої іншої причини?

Нові вибори до сойму на Волині відбудуться 18 травня, вибори до сенату 25 травня ц. р.

Котюзі по заслузі. Кацапсько-сельробівські юноші захотіли минулої неділі уладити на взір московських комсомольців безбожницьку пропаґанду біля церкви Преображенської у Львові. Коли люде стали виходити з церкви, один з юношів витягнув з під поли червону плахту а другий став виголошувати промову. Промовою цею почули себе обиджені вірні, що виходили з церкви і стали масакрувати юношів. З дуже прикрого положення виратувала покровавлених сельробівських юношів, поліція.

„Дух“ який казав себе нести. Нам пишуть про таку кумедну історію. Ніканор Черчик зі села Шклині пов. Луцьк вертав пізно в ночі з вечерниць до хати. По дорозі на перехресті побачив в темряві постать. Черчик підійшов до неї радіючи, що матиме компаніона та запитав відкіля йде. Постать зразу мовчала, а потім вчепилася за шию Черчика і він ніс її до самої хати. Біля порога постать счезла. Черчик каже, що це був дух, та мабуть тяжкий був цей „дух“ бо Черчик тяжко захорів.

Чого навчились в кіні два 14-літні хлопці. В Бидґощі на Познанщині арештовала поліція двох 14-літних хлопців які зробили підкоп під автомобілевий маґазин і забрали з нього кільканайцять ламп автомобілевих та інші складові частини до автомобілів. Арештовані заявили на поліції, що доконали свойого вчинку під впливом кіна де бачили на фільмі подібну історію.

Химерна зима. Минулого тижня, дня 26 лютого занотовано в Катовицях 25 степенів тепла вище зера. Як на лютневі дні то це прости спека.

Скільки коштує прожиток одної особи в ріжних краях? В Швайцарії появилась цікава книжка, яка виказує зріст коштів прожитку в порівнанню з передвоєнними часами. За підставу взято цифру 100 з 1914 року. В порівнанню до тої цифри кошти прожитку в 1929 р. в Чехословаччині виносять 105, у Франції, Австрії та Мадярщині 113, в Польщі 123, в Люксембурґу 127, в Італії 139, у Фінляндії 151, в Данії 154, в Голяндії 160, у Швайцарії 163, в Анґлії 165, у Шведчині 170, в Німеччині 173, в Норвеґії 180.

Не повелося. На почтовім уряді в Корчині біля Рави Руської обкрадено касу на суму 50 тисяч золотих. Показалося, що крадіжі доконала керовничка уряду Айхльова, яка взявши гроші втікла враз з мужом та сином до Бразилії. Оце приходять відомости, що родину Айхлів арештовала бразилійська поліція в хвилині як вона висідала з корабля на сушу. При арештованих найдено 17 тисяч золотих і 1000 долярів. Айхлі будуть перевезені з Бразилії до львівської тюрми.

Чи можна впливати на пол новородка перед уродженням. „Deutsche Medizinische Wochenschrift“ доносить, що лікареви Др. Унтерберґерови удалося винайти спосіб впливати на пол новородка перед уродженням. Др. Унтерберґер робив досліди зі своїм винаходом на 53 особах і у всіх 53 випадках родилися хлопці.

Заокруглені ціни за залізничі білети. Тими днями появилося розпорядження, що увійде в силу від 1. квітня ц. р. На підставі якого ціни білетів будуть заокруглені в десятках ґрошів. Розпорядження це являється наслідком частих нарікань пасажирів, що часто не могли набути білетів бо не мали ані вони ані каса залізнича дрібних ґрошевих монет.

Вже на 3 і 5 золотих виставляють у Варшаві векслі. Векслева повінь приймає застрашаючі обяви. Кілька днів тому назад зесконтовано кілька векслів на 3 і 5 золотих. Виставляли і жирували їх поважні інституції.

Поліційні практики. Нам пишуть, що в селі Лісниках біля Бережан дня 11 лютого вечером між 8 і 9 год. впало кілька стрілів. На другий день виявилося, що це стрілив хтось до поліцая який вертав з Лісник на постерунок в Раю. Зараз з рання переведено ревізію в домі Макирих і арештовано молодого хлопця Івана Макирового. Дня 19 лютого вечером переведено цілий ряд ревізій в селі і арештовано молоденького хлоця, тяжко хорого Мухайла Мединсько· Його забрано з ліжка бо він недужий настільки, що лікар заборонив йому вставати з ліжка виходити на двір. Ціле село є пересвідчене про невинність арештованих і звертається з проханням до наших адвокатів в Бережанах занятися справою цих молодих хлопців, і тим більше, що перебування Михайла Мединського в тюрмі є загрозливе для його життя.

Скасовання І. і IV кляси на залізницях. На засіданню ради міністрів внесено проєкти скасовання І і IV кляси в поїздах. І-ша кляса булаб лише в міжнародніх потягах, а впрочім усі ваґони І-шої кляси малиб бути перемінені на ваґони кляси ІІ.

Цього в Польщі не бракує. В Польщі є 332 тюрми в яких находиться 34 тисячів 863 вязнів. Найбільше переповнені тюрми у Львові, Варшаві і Вильні.

Протиалькогольний курс та заснування філії Т-ва „Відродження“ в Перемишлі.

Заходом ініціятивного гуртка відбудеться в днях 7, 8 і 9 березня ц. р. *перший протиалькогольний курс* для старших громадян з міста і повіту. В програму входять реферати: Шкідливість алькоголю для орґанізму чоловіка, Суспільні шкоди алькоголізму, Алькоголь і етика, Способи боротьби з алькоголізмом. Прелеґентами будуть: Др. С. Парфанович, о. Білинський, проф. Поліха, дир. Зубрей, та др. Несторович. Початок викладів о ґод. 5 в читальні „Просвіти“ (Народний Дім). Тамже відбудуться в неділю 9 березня, після реферату делеґата Головної Управи Т-ва „Відродження“ зі Львова, Основні Загальні Збори Філії. Возьміть численну участь.

Збіжева біржа.

(Ціни в золотих за 100 кільоґрамів, в місци де збіже ваґонується).

Пшениця двірська: 34·50—35·50; Пшениця селянська: 3[illegible]00— 33.00 Жито: 17.25—18.25; Фасоля біла 50—60; Фасоля краса 45—50; Горох пів Vict: 26·50—28·50; Горох полевий: 21.25 - 22·25; Вика чорна: 25.75—26.75; вика шара: 23.00—24.00; Сіно солодке прасоване: 8.50—9.50; Солома прасована: 5—6 Гречка: 22·50—23.50; Лен: 63—65; Отруби житні: 8·75 — 9·75; Отруби пшеничні; 11·50—12·00; Каша гречана: 45.50—47.50; ячмінна: 33—35; Пенцак: 31—32; Просо: 26.75—27.75; Конюшина червона: 105—110; Мак синий: 150—160 Мак сивий 110—120.

Надіслане.

Кружок Рідної Школи в Перемишлі почуваєся до милого обовязку подякувати отсим усім Вп. Паням Панам, які безкорисно і з посвяченням причинилися до того, що вечерниці маскові в дни І. лютого уладжені в Перемишлі на цілі Кружка У. П. Т. випали під кождим зглядом гарно і принесли для Кружка значний матеряльняний зиск, — о. Гриник голова, Б. Шехович секретар, Др. Рибак господар.

Видає і за редакцію відповідає Зенон Пеленський.

З друкарні Кнолера і Сина в Перемишлі.